

NY KULTURMINISTER

Uffe Elbæk beskrives som idérig og entreprenant. Som kulturminister står han allerede nu over for svære opgaver i en krisetid.

AVENY-T IGEN

Navnet på teatret er det samme som tidligere, og det er direktøren også. Men pengene er få, når det nye Aveny-T lukker dørene op om et år.

FRONT FOR DRAMA

Et nyt initiativ vil sætte fokus på udviklingen af fremtidens dramatik og brande dramatikken igennem udforskning og udveksling.

NOVEMBER 2011 #09

MAGASINET

SCENELIV

SANG • DANS • TEATER • FILM / UDGIVET AF DANSK SKUESPILLERFORBUND

INGEN ANDRE AT SKYDE SKYLDEN PÅ

OM AT VÆRE SIN EGEN TEATERCHEF

KUNSTNERISK FORSKNING – HVAD ER NU DET?

SEKRETARIAT FOR DSF OG FILMEX

SCENELIV udgives af Dansk Skuespillerforbund og udkommer 10 gange årligt.
Oplag: 2.700 eks. - Abonnement: 425 kr. p.a.

MAGASINET SCENELIV

Dansk Skuespillerforbund,
Sankt Knuds Vej 26,
1903 Frederiksberg C.
Telefon: 33 24 22 00
Fax: 33 24 81 59, man.-fre. 9-12 og 13-15.
dsf@skuespillerforbundet.dk
www.skuespillerforbundet.dk

Artikler, læserbreve o.lign. sendes til:
pmm@skuespillerforbundet.dk
Redaktion: Pia Møller Munksgaard,
Katja Holm (ansv.).

Annoncer sendes til: tf@skuespillerforbundet.dk.
(Debatindlæg, anmeldelser, mindeord osv. må
max fylde 2800 anslag inkl. mellemrum.)

Tryk: KLF Grafisk Hus.
Design: ad-man.dk.

ANNONCEPRISER & FORMATER (b x h)

Helside annonce (170 x 270) kr. 9.000
2/3 side annonce (170 x 192) kr. 6.000
½ side annonce (170 x 133) kr. 5.000
Top-annonce (170 x 60) kr. 2.000
Visitkort-annonce (112 x 30) kr. 600
(max. 400 anslag incl. mellemrum)
Medlemsannoncer (112 x 30) kr. 300
(max. 400 anslag incl. mellemrum)

Annoncemateriale skal afleveres reproklart,
digitalt på CD eller mail i pdf-format.
Alle priser tillægges moms.

Særlige annonceønsker:

Kontakt Tine Fangel - tlf. 33 24 22 00

DSF'S BESTYRELSE 2010/11

Katja Holm, formand, Jesper Asholt, Dorte
Hansen Carlsen, Julie Carlsen, Mette Frank,
Rasmus Hammerich, Ole Jacobsen, Henrik
Jandorf, Mette Marckmann, Thomas Magnussen,
Malene Melsen, Hassan Preisler, Ulla Ricklander,
Jacob Stage, Marie Louise Wille, Suppleanter:
Kristine M. Brendstrup, Laura Bro.

DSF'S SEKRETARIAT

Formand: Katja Holm
Sekretariatschef: Anders Friis Brorholt
Kommunikationschef: Pia Møller Munksgaard
Seniorkonsulent: Mikael Waldorff
Regnskabsfører og Filmex: Heidi Holm Madsen
Bogholder: Lis Jespersen
Chefjurist: Maj Hagstrøm
Juridiske konsulent: Magnus Homann Poulsen,
Berit Lassen (barsel) og Jacob Tøffner
(barselsvikar).
Socialkonsulent: Nanna Møller
IT- manager og Filmex: Sengül Kaya-Mortensen
Kursus- og Legatsekretær: Karin Iwersen
Sekretær for formand og sekretariatschef:
Tine Fangel
Webmaster og Filmex: Jette Rydder
Håndbog og Filmex: Kristine Staffeldt
Omstilling/Sekretær: Hanne Arlund

EN ANNOUNCE I SCENELIV

Vi tjener kassen...

...statskassen.
Gode uddannelser og børneinstitutioner, et velfungerende sundhedsvæsen, et trygt, velordnet sømløst, gode kulturtilbud og en stærk finansiel sektor er grundlaget for vores Danmark. Både den menneskelige og den økonomiske. 450.000 FTF'ere er hver dag med til at skabe vækst i Danmark.

Det offentlige og det private er hinandens forudsætninger.
Styrker vi den offentlige sektor, styrker vi også viden og fornyelse i den private sektor. Sammen skaber vi vækst.

Det offentlige x det private = Vækst

FTF repræsenterer 450.000 danskere både i det offentlige og det private.
Læs vores forslag på www.vækst2.dk og på Facebooksiden "Jeg tjener kassen".

FTF - Hovedorgan for de 450.000 offentlige og private ansatte

Mit RUNA
mine sider - mine muligheder
Få adgang til dine forsikringer, når det passer dig.

Du kan:
• ændre dækning på dine forsikringer
• få et tilbud på nye forsikringer
• anmeldte skader
• se skader fra de sidste 5 år
• se din forsikringsoversigt
• se dækningsoplysninger
• se prisoplysninger
• læse dine forsikringsvilkår
• tilmelde Betalingservice

Du kan også bestille:
• redt og grønt kort
• rejsekort
• nyt girokort
• kopi af poliser

DRAMATISK DEBUT 2012
KA' DU LI' DRAMATIK?
KA' DU SKRIVE?
VIL DU VINDE 100.000 KR.?
- SÅ HAR DU TRAVLT!
Læs mere på WWW.TEATER-DK.DK

hein photography
NYE BILLEDER TIL HÅNDBOGEN ?
+45 2622 3699 · mail@heinphotography.dk · www.heinphotography.dk

AARHUS TEATER INVITERER TIL ÅBEN AUDITION PÅ CHESS
Musicalen CHESS kræver et utroligt alsidigt ensemble hvor alle må beherske både sang og dans på meget højt niveau. Aarhus Teater søger derfor kun musicaltalenter som er rutinerede i alle disciplinerne: klassisk kor, rytmisk kor, ballet, jazz og moderne dans.
Tilmeldingsfrist 10. marts. Læs mere på www.aarhuseteater.dk/audition.asp
af BENNY ANDERSSON, BJØRN ULVÆUS og TIM RICE. SCENELIVS STAFFAN ASPEKREN, ORKESTRER MIKKEL RØNNIKVIST, KOSTUME TERENCE ETHERIDGE

DET ER BILLIGERE END DU TROR!

HAR DU EN FORSTILLING, ET PROJEKT, ET PRODUKT ELLER EN YDELSE, SOM DU GERNE VIL GØRE LÆSERNE AF SCENELIV OPMÆRKSOM PÅ?

SÅ INDRYK EN ANNOUNCE!

SCENELIV LÆSES IKKE BARE AF SKUESPILLERE, SANGERE OG DANSERE, MEN OGSÅ AF ANDRE KUNSTNERE, TEATRENES MEDARBEJDERE OG AF BRANCHENS ARBEJDSGIVERE.

DEN BILLIGESTE ANNOUNCE KOSTER 600 KR. EN HELSIDE KOSTER 9.000 KR.

HVIS DU ANNONCERER JÆVNLIGT, TILBYDER VI GODE RABATTER. RING TIL TINE FANGEL PÅ TELEFON 33 24 22 00 OG FÅ FLERE OPLYSNINGER.

SE ALLE PRISER OG STØRRELSER PÅ WWW.SKUESPILLERFORBUNDET.DK UNDER MAGASINET SCENELIV OG ANNOUNCEINFORMATION.

ANNONCER FINDES I ALLE PRISLAG – AFHÆNGIG AF STØRRELSEN

4

6

12

17

NOV 11:

IVÆRKSÆTTER FOR KULTUR

4

Kulturminister Uffe Elbæk skal balancere mellem sin egen Marshall-plan for kulturen og de politiske og økonomiske realiteter.

REFORMER PÅ ARBEJDSMARKEDET

5

Regeringsgrundlaget varsler en række reformer på arbejdsmarkedsområdet inden for bl.a. aktivering og dagpenge.

AVENY-T GENOPSTÅR

6

Det nye Aveny-T vil lave underholdende teater med kant for små budgetter, og så skal teatret være hovedstadsscene for Aarhus Teater.

FRONT FOR DRAMA

8

Nyt initiativ vil styrke dramatikere, der har som mål at udvikle fremtidens værker til fremtidens publikum.

CHEF FOR EGET TEATER

12

Der er mere arbejde end penge i det, men til gengæld stor frihed til at lave, det man gerne vil. Sådan er dagligdagen, når man er chef for sit eget teater.

FOKUS PÅ KUNSTNERISK FORSKNING

18

Kunstnerisk forskning – hvor man forsker gennem eller med sin kunst – har hidtil ikke fået meget opmærksomhed i Danmark. Men nye initiativer sætter fokus på området, fortæller teaterforsker.

EN IVÆRKSÆTTER FOR KULTUREN

IDERIG, ENTREPRENANT OG UTÅLMODIG. DET ER NOGLE AF DE EGENSKABER, DER SOM OFTEST HÆFTES PÅ KULTURMINISTER UFFE ELBÆK. HAN KAN FÅ SIN SAG FOR FRA STARTEN MED BL.A. MEDIE- OG KUNSTSTØTTE, NY AFTALE OM DET KONGELIGE TEATER OG ØKONOMISK STATUS QUO.

Af Pia Møller Munksgaard, pmm@skuespillerforbundet.dk Foto: Klaus Holsting og Erik Hansen

Hvis man for sjov slår Uffe Elbæk op på Wikipedia, er "iværksætter" det første ord, der anvendes om ham. Og hans karriere er da også hidtil båret af en række iværksætterprojekter – sideløbende med den politiske karriere hos de Radikale. Lige fra det kulturelle iværksættermiljø "Frontløberne", "Next Stop Sovjet" og til uddannelsen "Kaospiloterne". Også da han forlod Århus i 2009 var det for at blive direktør for et projekt, der skulle skubbes i gang – nemlig begivenheden World Outgames, der skulle sætte fokus på trans-, bi- og homoseksuelles vilkår over hele verden.

Han har selv kaldt processen omkring arrangementet "lidt af en gyser", for penge og deltagere rullede ikke ind i samme omfang, som man havde regnet med.

Samme oplevelse kan Uffe Elbæk komme til at få i sin første tid i ministerstolen. Der er nemlig ikke lagt op til flere penge til kulturen, og hvis kulturens aftryk i regeringsgrundlaget skal tages for pålydende, så kan det blive op ad bakke for den nye minister. Regeringsgrundlaget indeholder

for kulturens vedkommende mest bløde hensigtserklæringer, og der er intet spor af de ekstra 100 mio. kr., som S og SF lovede kulturlivet inden valget.

MERE TIL VÆKSTLAGET

Der er et pænt stykke vej til Elbæks egen såkaldte "Marshall-plan" for kulturen, som blev skrevet inden valget. Her tegner en række konkrete ideer et billede af en politiker, som – i hvert fald inden han blev minister – er villig til at tænke frit og ikke er belastet af vanetænkning. Han kalder det selv et idékatalog, som skal være med til at sætte fokus på kulturen "som en bærende kraft for vores land".

Hvis det står til Uffe Elbæk, skal vi have en mere enkel struktur for kunststøtten i stil med den, som skitseres af det såkaldte Lars Liebst-udvalg. Spørgsmålet er blot, om han kan skabe politisk flertal for dette. Meget tydede i hvert fald på det modsatte, da rapporten blev offentliggjort.

På scenekunstmrådet ønsker han, at flere af pengene skal gå til kunst i stedet for mursten – og at få flere penge

BLÅ BOG

FØDT 15. JUNI 1954.

UDDANNET SOCIALPÆDAGOG.

BLANDT INITIATIVTAGERNE TIL FRONTLØBERNE, NEXT STOP SOVJET OG KAOSPILOTTERNE.

FRA 1998 TIL 2001 FORMAND FOR KULTURMINISTERIETS UDVIKLINGSFOND.

DIREKTØR FOR WORLD OUTGAMES, SOM BLEV AFVIKLET I KØBENHAVN I 2009.

DIREKTØR I KONSULENTFIRMAET CHANGE THE GAME.

SAD I BYRÅDET I ÅRHUS FOR RADIKALE FRA 2001 TIL 2007. VAR FORMAND FOR SKOLE- OG KULTURUDVALGET.

KULTURMINISTER FRA OKTOBER 2011.

tilbage til vækstlaget i scenekunsten, dvs. en større del af støttekronerne til de mindre teatre. Et helt konkret og kontroversielt forslag er at flytte Det Kongelige Teaters ballet til Operaen og omdanne Gamle Scene til en ny københavnsk Åben Scene for danske og udenlandske gæstespil. Han ønsker også at nedprioritere den klassiske musik og kirke-musikken til fordel for den rytmiske musik.

STORE OPGAVER VENTER

Hvis det står til Uffe Elbæk vil mere kunst og flere kunstnere i skoler og institutioner blive et indsatsområde, og dette kan til en vis grad genfindes i regeringsgrundlagets afsnit om folkeskolen. Også de kunstneriske uddannelser har optaget ham: han ønsker mere iværksætteri på skemaet og en gennemførelse af Bologna-processen for disse uddannelser.

Kunstnernes vilkår som freelance-arbejdere har sit eget afsnit i Elbæks Marshall-plan for kulturen. Han ønsker at reformere dagpengesystemet, så det også passer til det kunstneriske arbejdsmarked, samt generelt at skabe flere kunstneriske arbejdspladser.

Kulturpolitikken i de kommende år skal formentlig findes et sted imellem regeringsgrundlag og Marshall-plan – afhængig af, hvad ministeren kan skabe flertal for.

Nogle af de første opgaver bliver finanslov, mediestøtte, kunststøtte og en ny fireårig aftale for Det Kgl. Teater. Med et udgangspunkt, der indtil videre hedder økonomisk status quo, får han brug for både kreativitet og entreprenørskab for at finde penge til bare nogle af sine egne ideer og initiativer. ■

REFORMER PÅ ARBEJDSMARKEDET

PÅ ARBEJDSMARKEDSOMRÅDET INDEHOLDER REGERINGSGRUNDLAGET EN RÆKKE KONKRETE INITIATIVER, SOM BL.A. OMHANDLER BESKÆFTIGELSESMARKEDET OG DE LEDIGE.

Regeringen lægger i regeringsgrundlaget op til trepartsforhandlinger om en samlet aftale, der skal øge arbejdsudbuddet. Det omfatter reformer af bl.a. aktivering, kontanthjælp og fleksjob. Regeringen vil af med den bureaukratisering, der er sket af arbejdsmarkedspolitikken og ønsker, at beskæftigelsesindsatsen måles på resultater frem for processer. Blandt de konkrete initiativer, der skitseres i regeringsgrundlaget er:

- Fremrykke aktiveringen af dagpengemodtagere og arbejdsmarkedssparate kontanthjælpsmodtagere og samtidig sikre bedre hjælp til at løse de problemer, som ikke-arbejdsmarkedssparate kontanthjælpsmodtagere har.
- Sikre at større organisatoriske ændringer på beskæftigelsesområdet forberedes grundigt og annonceres i god tid. Regeringen vil indgå dialog med de relevante parter om eventuelle ændringer af organiseringen af beskæftigelsesindsatsen.
- Skabe flere frihedsgrader i beskæftigelsesindsatsen, så den bliver mere jobnær og tager udgangspunkt i den enkelte lediges behov.
- Arbejde for, at dobbeltarbejde mellem a-kasserne og jobcentre undgås.

Hele regeringsgrundlaget kan læses på www.stm.dk

Fra forestillingen "Kærlighedshistorier" med bl.a. Mille Hoffmeyer Lehfeldt og Paw Henriksen, som Jon Stephensen præsenterede på Aveny-T i 2007, da han sidst var direktør på teatret. Foto: Aveny-T.

AVENY-T GENOPSTÅR

Af Jacob Wendt Jensen

Til næste efterår genopstår Aveny-T under ledelse af Jon Stephensen. Han siger selv, at han vil lave "underholdende teater med kant" for en tredjedel af de typiske budgetter. Midlerne er satsning på dansk dramatik og musikteater med få mennesker på scenen, projektansættelser på teatret og længerevarende gæstespil fra Århus Teater.

Frederiksberg Kommune vil fremover støtte Aveny-T med 3 mio. kr. om året udover 2 mio. kr. i etableringsstøtte. På teatret skal der i løbet af de første to sæsoner spille tre egenproduktioner og tre stykker fra Århus Teaters repertoire.

For Jon Stephensen er det en hjemvenden til det teater, hvor han, inden han kom til Østre Gasværk Teater, var chef i en periode sammen med Ole Bornedal. Ifølge Stephensen bliver det nye Aveny-T's profil egenproduktioner af ny dramatik og musikforestillinger, eller som han siger det – "nyt underholdende teater med kant".

"På de fleste andre teatre nævner man altid begrebet "kunst", før man tør tale om underholdning. Bare det, at vi tør vedkende os underholdningsbegrebet, er at turde mere end mange af de andre teatre. Vi vil lave underholdning, og så må andre bagefter vurdere, om noget af det er blevet til kunst. Vi vil appellere til maven og hjertet frem for til hjernen."

Han medgiver, at et begreb som "kant" er let at slynge om sig med. Det får først mening, når det udføres i virkeligheden.

"Vi har en god chance for at give teatret kant, når vi satser på ny dramatik. Når folk ikke har set noget før, kan det lettere give et sug i maven i teatret. Vi kan lettere ramme noget i publikums hverdag, så de kan spejle sig i teatret. Publikum bliver en af vores vigtigste aktører. Mit gæt er, at parforholdet og kærligheden kommer til at stå i centrum i mange af vores stykker", siger teaterdirektøren.

ÅRHUSHISTORIER I KØBENHAVN

Tre egenproduktioner over to år er et minimumstal i Jon Stephensens bog. Han vil producere billigere teater ved generelt at have projektansatte på teatret og ved at nå en belægning på minimum 70 procent.

"Samtidig skal vi have færre mennesker på scenen. Det giver alligevel ofte de stærkeste og mest intense teateroplevelser i den sidste ende. Et eksempel er "Virginia Woolf", som vi spillede på Østre Gasværk. Færre skuespillere giver et mere grundigt prøveforløb, hvor instruktøren har mere tid til hver enkelt skuespiller. Med vores budget skal jeg tænke mig rigtigt alvorligt om i det hele taget, også når jeg skal vælge hvilke stykker fra Århus, vi skal vise i København. Jeg

glæder mig i øvrigt til at servere det bedste fra Århus for københavnernes lige foran deres egen gadedør. Det er jo svært for dem at tage 300 kilometer hver vej på en onsdag aften, selv om der er godt teater i den anden ende,” siger Jon Stephensen.

Direktøren regner også med at skulle søge en masse fonde, for man ved jo aldrig, om der måske kunne blive råd til mere teater end planlagt.

Første stykke bliver ”Leonard Cohen teaterkoncert” fra Århus, som spiller fra 19. oktober til 17. november i 2012.

Leder af Aarhus Teater, Stefan Larsson er godt tilfreds med at få lejlighed til at vise teater fra Århus i København. Af flere grunde.

”Jeg håber, at vi kan gøre det rige københavnske teaterliv endnu rigere og samtidig give københavnernes

Den første forestilling fra Aarhus Teater, der kan opleves på Aveny-T i oktober 2012, bliver ”Leonard Cohen – teaterkoncert”, som er skabt af det samme hold, som stod bag teaterkoncerten ”Nick Cave”. Foto fra ”Nick Cave” med bl.a. Thomas Bang . Foto: Jan Jul

mulighed for at se, hvad der foregår og udvikles på landets næststørste teater. Det bliver formentlig også lettere at få dygtige instruktører og skuespillere til vores teater, når de nu får mulighed for at arbejde både i Århus og København. Dermed får vi bedre forestillinger til glæde for publikum,” siger Stefan Larsson til Sceneliv. ■

FRONT FOR DRAMA

NYT INITIATIV VIL STYRKE DE DRAMATIKERE, DER HAR SOM MÅL AT UDVIKLE VÆRKER TIL FREMTIDENS PUBLIKUM. SCENELIV HAR STILLET EN AF INITIATIVTAGERNE, RHEA LEMAN, EN RÆKKE SPØRGSMÅL OM "DRAMAFRONTEN"

Af Pia Møller Munksgaard, pmm@skuespillerforbundet.dk Foto: Susanne Mertz

Hvordan opstod Dramafronten?

Mine personlige erfaringer som dramatiker affødte for et par år siden idéen med Dramafronten. Som dramatiker har jeg det med at arbejde alene, men sommetider trænger jeg til et sted, hvor jeg kan "høre" min tekst i en uformel og positiv atmosfære under de forskellige stadier i skriveprocessen. Altså, med andre ord inden man sætter sig ned og har den første læseprøve. Jeg havde også brug for konstruktiv feedback fra mine kolleger: andre dramatikere, skuespillerne og instruktøren. Misforstå mig nu ikke; jeg har ikke brug for at skuespillerne og instruktørerne fortæller mig, hvad jeg skal skrive. Men sommetider har jeg brug for at få svar på nogle spørgsmål ... altså ved at forklare og diskutere stykets univers i en positiv diskussion så kommer tingene til at stå mere klart.

Så Dramafrontens første kim blev sået ud fra et behov for at komme i forbindelse med kolleger inden prøveperioden. Gennem den kontakt kommer arbejdet forhåbentlig til at skride mere organisk frem. For halvandet år siden samlede jeg en interesseret, engageret og inspirerende gruppe – en gruppe, der består af dramatikere, skuespillere, instruktører, dramaturger, journalister og producere, som har været med til at udforme og artikulere Dramafronten sammen med mig.

Hvad er formålet?

Vi har tre søjler, som vi vil fokusere på. Den første er udvikling af vores historier ved at involvere dramatikere, instruktører, skuespillere, scenografer, producenter. Dernæst er det udvikling af vores publikum ved at involvere fremtidens publikum og de fremtidige dramatikere. Og endelig er det vores mål at udvikle vores profession, så den brandes gennem udforskning og udveksling

Sker der ikke allerede en udvikling af ny dramatik til nye målgrupper?

Jo, bestemt. Readingerne på de forskellige teatre og C:NTACT på Betty Nansen er de få, jeg lige kan komme i tanke om, men jeg er sikker på, der er flere. Dramafronten er dog anderledes, i og med den ikke er knyttet til et teater. Den er for alle dem, der er interesseret i udvikling og har brug for et sted at udvikle deres arbejde og sig selv sammen med kolleger og sammen med et publikum.

Det bliver også et sted med fortløbende diskussioner og networking for folk i vores branche. Og hvis midlerne tillader det, kan vi forhåbentlig blive mere spontane. Hvis for eksempel en dramatiker har behov for at høre sin tekst midt i et forløb, så kan vi hjælpe med at arrangere en reading i løbet af et par uger. Vi vil gerne være åbne over for dem, der måske ikke får chancen ret tit – også skuespillere. Med hensyn til nye målgrupper, så har vi planer om at komme i forbindelse med et ungt publikum, der ikke bor i de store byer, at nå ud til dem og deres historier og hjælpe med at få dem fortalt.

Er der tale om lukkede brancheinitiativer, eller vil Dramafronten også nå publikum direkte?

Dramafronten har til hensigt at være inklusiv, hvilket betyder, at vi vil inkludere alle professionelle inden for vores branche. Vi vil også inkludere publikum, ikke kun fordi vores profession er afhængig af publikum for at eksistere, men fordi vi kan lære af vores publikum og dermed blive stærkere.

KORT OM INITIAVERNE

BLANDT DE INITIATIVER, DRAMAFRONTEN HAR PLANLAGT FREM TIL MAJ NÆSTE ÅR ER:

ÅBNINGS-EVENT, DEN 26. NOVEMBER 2011 HVOR OTTE DRAMATIKERE PRÆSENTERER 15-MINUTTERS STYKKER, SOM LÆSES AF 32 SKUESPILLERE. STYKKERNE SKAL INSPIRERE TIL DISKUSSION OG DEBAT OM FREMTIDEN FOR SCENEKUNSTEN.

WEEKEND 6 – SIDSTE LØRDAG I JANUAR, FEBRUAR OG MARTS: SEKS DRAMATIKERE SKRIVER SEKS ENAKTERE INSPIRERET AF TRE OMRÅDER I KØBENHAVN. EFTERFØLGENDE DISKUSSION MED PUBLIKUM.

ME LUNDS TELESKOP: ME LUND INTERVIEWER OG LEDER EFTER DANSK DRAMATIKS FREMTID. EFTERFØLGENDE DISKUSSION OG READINGS.

HUSDAMATIKER: UNGE MENNESKER I ALDEREN 15-18 ÅR DELTAGER I ET HUSDAMATIKER-PROGRAM MED TRE DRAMATIKERE. MATERIALET VIL BLIVE OPFØRT PÅ "DRAMAFRONT UNGE FESTIVAL" I APRIL 2012.

Hvad kan skuespillere bruge Dramafronten til?

Skuespillere er dramatikerens fortolkere, der viderebringer dramatikerens ord, tanker og drømme til publikum. Med det for øje bør dialogen mellem skuespiller og dramatiker sommetider finde sted tidligere i processen. Skuespilleren skal ikke diktere den rolle, han eller hun skal spille, men ved at forstå, hvad dramatikerens hensigt har været under skrivningen af stykket, vil spilleren opnå en større indsigt senere hen i processen. Ved at forstå de forskellige processer inden for dramaskrivning, vil skuespilleren blive i stand til at identificere sig med dramatikerens intentioner og forstå dem på en langt dybere måde.

Skuespilleren hjælper både sig selv og dramatikerens ved at stille relevante spørgsmål og svare på relevante spørgsmål, der er stillet af dramatikerens. Og skuespilleren kan sommetider inspirere dramatikerens under den rejse, som en figur foretager i løbet af stykket.

Hvordan og hvor længe er jeres finansiering?

Vi har modtaget støtte fra Kunstrådet, Københavns Scenekunststudvalg, Skuespillerforbundet, Danske Dramatikere, Sceneinstruktørforbundet, og vi har et par ansøgninger ude, som vi endnu ikke har fået svar på.

Vores planer løber fra november 2011 indtil maj 2012, men vi regner med at fortsætte med en ny finansiering, så at vores næste "sæson" kan være fyldt med nye projekter, der udspringer af input fra vores branche. ■

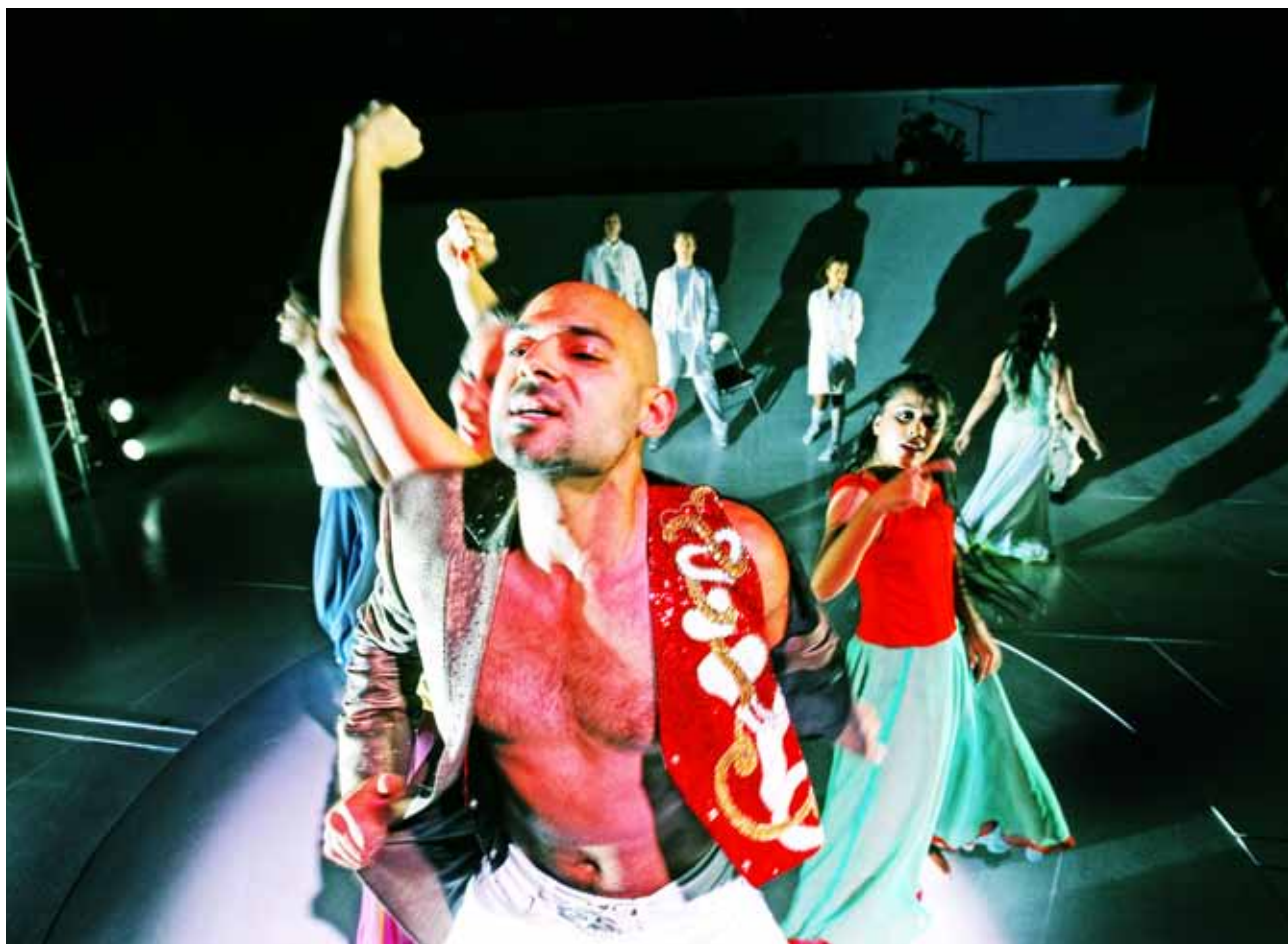
Dramafronten har behov for skuespillere til readings af nye stykker. Har du lyst til at være med, kan du tilmelde dig skuespillerbanken på www.dramafronten.dk. Der er selvfølgelig tale om betalt skuespillerarbejde.

FOLKENE BAG

Rhea Leman har udviklet og formuleret Dramafronten sammen med: Tomas Lagermand Lundme, Laura Bro, Poul Storm, Me Lund, Louise Hassing, Solveig Weinkouff, Lone Pedersen, Mikael Flyvholm og Signe Allerup.

PICS: "Kun sten" på Svalegangen med Folmer Kristensen og Hans Rønne Foto: Rasmus Baaner

PICS: "Helt skudt i Bollywood" på Republique med bl.a. Janus Nabil Bakrawi Foto: Per Morten Abrahamsen

RETNINGSLINJER FOR CASTERE

■ Dansk Skuespillerforbunds bestyrelse har godkendt et sæt vejledende retningslinjer for castervirksomhed, som forbundets casterudvalg har udarbejdet.

Formålet med retningslinjerne er at sikre, at forbundets medlemmer i forbindelse med deltagelse i castings føler sig ordentligt behandlet og oplever professionelle og loyale castere. Ligeledes forsøger retningslinjerne at skabe nogle professionelle rammer, både før, under og efter en casting.

De vejledende retningslinjer er udarbejdet i samarbejde med så mange som muligt af de castere, som opererer på det danske marked. Udvalget har forsøgt at imødekomme indsigelser fra branchen, uden dog at gå på kompromis med medlemmernes interesser.

Castere, der tilslutter sig forbundets retningslinjer, forpligter sig bl.a. til, at kende indholdet af DSF's overenskomster og kollegiale aftaler og kun caste forbundets medlemmer til opgaver, der lever op til overenskomsternes vilkår. Derudover må casterne ikke optræde som agent

eller bookingbureau for forbundets medlemmer. Ligeledes skal casterne sikre, at forbundets medlemmer modtager så fyldestgørende information om castingen og opgaven som muligt inden fremmødet, så der sikres den bedst mulige forberedelse.

Forbundet har også udarbejdet en vejledning omkring casting, som kan være nyttig at have kendskab til, hvis du bliver kontaktet af en caster. Både vejledning og retningslinjer kan findes på forbundets hjemmeside. Her finder du også en liste over de castere, der indtil videre har tilsluttet sig retningslinjerne. Listen vil løbende blive opdateret, hvis der f.eks. kommer nye til, eller på baggrund af tilbagemeldinger fra DSF's medlemmer. ■

Henvendelser vedrørende retningslinjerne kan ske til forbundets jurister.

Morten Grundwald og Lily Weiding er nogle af de kunstnere, som fortæller om, hvad kunsten betyder for dem, og hvorfor de har valgt at bruge deres liv på den.

IKKE ET ORD OM KUNSTSTØTTE

"VILD MED KUNST" VIL SAMLE BEFOLKNINGEN OM DEN RENDYRKEDE BEGEJSTRING FOR KUNSTEN.

■ I oktober gik kampagnen "Vild med kunst" i luften under en pæn medieopmærksomhed. Med en række små film, som bl.a. kan ses på Facebook og Vimeo, sættes der fokus på kunsten og dens betydning i alle menneskers liv.

Initiativtageren, skuespiller Thomas Magnussen, kalder det selv en "begejstringskampagne", som er udsprunget af, at han savnede et positivt fokus på kunsten.

"Det positive var druknet. Det var altid dagpenge og støttebehov, det handlede om. Jeg vil gerne sætte kunsten på dagsordenen på en begejstret og positiv måde, som nok er lidt udansk", siger han.

Kampagnen har han lavet i sin fritid, og han har fået gratis hjælp fra en række venlige mennesker, bl.a. journalist Me Lund og kommunikationsdirektør Christian Have.

"Kampagnen er målrettet befolkningen – og dermed også politikerne, for de er jo en del af befolkningen. Men det er ikke politisk motiveret, og jeg har ingen bagvedliggende dagsorden eller succeskriterium. Jeg vil bare gerne fortælle, at kunst betyder noget for rigtig mange mennesker, både kunstnere og kunst-brugere. Det kunne man senest se i en megafon-måling i august, hvor mere end to ud af tre danskere siger, at kunsten er helt nødvendig for deres liv. Kunst er noget, som alle mennesker har brug for og benytter sig af. Det er det glade budskab, som jeg håber, vi kan sprede", siger han

På hjemmesiden www.vildmedkunst.nu kan man se en række kendte kunstnere fortælle, hvorfor kunsten er vigtig for dem. Her kan man også aktivt give sin støtte til begejstringskampagnen for kunsten. ■

FOR MANGE
SCENEKUNSTNERE
ER EGNE PROJEKTER
OG INITIATIVER
ET NATURLIGT OG
VIGTIGT SUPPLEMENT
TIL ANSÆTTELSENE
RUNDT OMKRING I
BRANCHEN. BÅDE
GARVEDE FOLK OG
HELT UNGE TAGER IND
IMELLEM SPRINGET
OG ETABLERER DERES
HELT EGET TEATER
ELLER KOMPAGNI.
SCENELIV HAR MØDT
TO HOLD TEATER-
IVÆRKSÆTTERE.

BEDRE TRÆN

VED SIDEN AF KARRIEREN SOM FREELANCESKUESPILLER
END PENGE I DET, MAN LÆRER ENORMT MEGET, OG SÅ K

Af Jacob Wendt Jensen Foto: Natassia Alisha Rode De Lucia

Arbejdsrytmen i Nepo Teatret er, at Marie Askehave og David Owe sætter ét stykke op i hver sæson. Stykket skal helst sælge 20 forestillinger, før det kan betale sig at tage på turné med det. Hvis der er plads på et teater i hovedstadsområdet, spiller de også gerne et fast engagement.

David Owe og Marie Askehave ejer og driver Nepo Teatret sammen med Helle Hammer, der har sin erfaring fra alskens pr-virksomhed i kulturens verden. Vi er et sted i teaterverdenen, hvor kontoret ligger hjemme i stuen og teatrets ejere står for alt det praktiske ned til mindste detaljer. De mindste detaljer er i øjeblikket også to døtre på henholdsvis to måneder og knap to år i huset i Vanløse, hvor parret bor.

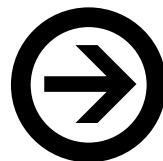
Senest har Nepo været rundt i hele landet på turné med "Dumb Show" af Joe Penhall, og fra midten af november spiller de tre uger på Teatret ved Sorte Hest.

KOMPETENCEUDVIKLING OG GODE ROLLER

Hvorfor har I etableret Jeres eget teater?

David: Vores drivkraft er at få lov til at vælge stykkerne selv. At være med i første led så man ikke venter på et teater, der vælger en instruktør, som så måske vælger at spørge, om du vil være med i et stykke. Som ejere af teatret kan vi også producere stykket, som vi selv gerne vil. Drivkraften er at skabe det hele fra bunden og vælge de roller, der kan gøre noget for vores egen udvikling. Heldigvis har vi begge to nogenlunde godt gang i karrieren, så vi bliver tilbudt andre ting ved siden af, så det passer fint med én rolle i vores eget teater hver sæson.

Marie: Man lærer jo virkelig meget af at have sit eget

ING END ET LEDERKURSUS

**RE HAR MARIE ASKEHAVE OG DAVID OWE BYGGET DERES HELT EGET TEATER OP. DER ER MERE ARBEJDE
KAN MAN FÅ LOV TIL AT SPILLE LIGE PRÆCIS DEN ROLLE, MAN VIL, FORTÆLLER DE.**

teater. Hvis man kaster sig ud i det, skal man vide, at der er 1000 gange mere arbejde end penge i det, men der er også kompetenceudvikling i det. Første sæson satte vi også selv kulisser op. Det havde vi ikke kræfter nok til i længden, så både sidste år og i år har vi haft folk med til det. Det handler trods alt om for en skuespiller at prioritere at være god på scenen. Vi er jo også selv kontakten til teaterforeningen og er dem, der skal drikke et lille glas med foreningens medlemmer bagefter. Arbejdsdagen blev simpelthen for lang.

David: Hvis man sidder og venter på, at telefonen ringer, og den så kun ringer med noget, der er knap så interessant, kan du være tvunget til at tage imod det, fordi du skal fylde kalenderen ud. Typisk kan det være en rolle, som andre synes passer til dig, men som ikke bringer dig videre. Jeg har været fanget i "den unge flotte fyr" og har fået mange tilbud som den unge, men jeg er 34 år lige om lidt! I vores nye stykke spiller jeg en mand med børn, men det er første gang. At have sit eget teater er også bedre træning end at tage lederkurser på et hvilket som helst dyrt kursus.

PENGENE ER SMÅ

Nepo Teatret har solgt 21 forestillinger i år mod 31 sidste år. Hvis ingen af forestillingerne bliver aflyst, går regnestykket næsten i nul. Dog er der løn til skuespillerne og de ansatte, og der er syv mennesker involveret i alt.

Hvordan er økonomien i at drive sit eget teater?

Marie: Vi har ikke ekstra penge til husleje til kontor, frimærker

og den slags. Vi leger, at regnskabet går i nul, og gør det ikke helt det, kan vi overføre penge fra Nepo Film, hvor vi tjener noget på at lave film for erhvervsvirksomheder.

David: Lønudgifterne er ret tunge. Vi følger overenskomsterne, så huller i programmet er dyre, og derfor betyder bare tre eller fire forestillinger fra eller til meget for det endelige økonomiske resultat. En gang om året på teatermessen i november måned sælger vi kommende sæsons stykke, og vi skal op omkring 20 repræsentationer, før regnskabet giver mening. Vi skal heldigvis ikke opfinde den dybe tallerken hvert år. Det første år var det en overraskelse for os, at vi skulle leje en bil, og et hvilket som helst lille skridt var nyt. Nu ved vi, hvad der skal til.

Er det svært at få penge til at slå til?

Marie: Vi arbejder med nogle fede mennesker, der ved hvad præmierne er. Indsatsen er kollektiv, og nogle får udlevet nogle andre slags drømme på sådan et lille sted ved at lave løsninger, der er hurtige beslutninger helt nede på jorden. Hvis en skuespiller kender en, der kan låne os en trailer, så tager vi gladeligt imod. Jeg oversætter også selv udenlandske stykker, så vi kan spare lidt.

David: Jeg havde for eksempel den her Hummel-trøje på til prøverne i dag, og den besluttede vi, at jeg også skulle spille med i selve stykket. Herfra handler det om, at skaffe den trøje fra Hummel eller sælge min egen til teatret for 100 kr., ha ha. Sådan er det bare. 500 kr. fra eller til tæller sindssygt meget. Det er der, vi er. Alt det, vi får gratis, gør, at vi selv skal betale mindre til underskuddet i sidste ende.

Fra Nepos forestilling "Liv x 3" fra sidste sæson med Kristian Ibler, Stine Prætorius, David Owe og Marie Askehave.

I år er scenografi sponsoreret af møbelfirmaet Kartell, der har møbler for 100.000 kr. på scenen. Lamelgardinerne er fra Faber og håndklæderne er fra Lene Bjerre. Programmet er trykt med rabat hos Vester Kopi.

David: Vi har også en række opgaver for erhvervsvirksomheder, hvor vi laver filmevents. Den slags jobs har vi nogle stykker af fordelt over hele året. Det tjener vi rimeligt godt på, og det er med til at betale en del af vores løn i teaterafdelingen.

FORDELE OG ULEMPER

Er det en fordel eller en ulempe at have sit eget teater i forhold til skuespillerkarrieren?

David: Måske vil andre turnéteatre overveje en ekstra gang, om de vil bruge sådan nogle som os, hvis vi står på samme salgsmesse og byder os til med vores eget stykke og vores eget teater? Men jeg har dog selv spillet på Folketeatret i sidste sæson, så jeg tror ikke det betyder så meget. Jeg vil sammenligne det med en skuespiller, der vælger at tage en pause fra sit skuespillerjobbet for eksempelvis at instruere et stykke.

Marie: En stor fordel ved at ha' sit eget firma er Barselsfonden. På grund af den ordning har man rent faktisk mulighed for at få en menneskelig barsel, hvilket er langt sværere som freelanceskuespiller. Og så er du aldrig arbejdsløs, fordi et eller andet stykke arbejde altid trænger til at blive gjort. Det har den store fordel, at man ikke føler sig tilovers. Det er også hyggeligt selv at vælge, hvem vi gerne vil lege med.

Kommer opgaverne i Nepo nogensinde i konflikt med andre tilbud?

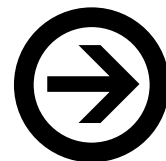
David: Fordelen ved eget teater er, at man lige kan spørge sig selv, om man kan få fri fra prøverne i en uge, fordi der er kommet et filmtilbud, og så siger man ja! Derefter skal man selvfølgelig overtale instruktøren og de andre skuespillere. Årets medspillere Laura Drasbæk og Henrik Prip har også haft andet arbejde, og så er det hele gået op i en højere enhed ved for eksempel at tage en søndag i brug til prøverne. I den periode, man spiller forestilling om aftenen, er der selvfølgelig ingen vej udenom.

Marie: Selvfølgelig kan man risikere at sige nej til andre teaterstykker. Og der har været gode tilbud, men sådan er det bare. Jeg sagde for eksempel nej til et spændende teaterstykke, fordi jeg i den tilbudte pakke skulle forpligte mig til at turnere med det næste år, og det kunne jeg ikke på grund af vores egen fjerde sæson. ■

"DUMP SHOW" AF JOE PENHALL

Stykket handler om en berømt stand-up komiker, der bliver indkaldt til et møde med to bankfolk. De vil give ham en check med mange nuller, hvis han vil levere et eksklusivt show, der handler mere om ham selv end sædvanligt. Da det viser sig, at han er lokket i en fælde af et sladderblad, har han allerede sagt for meget om sine lig i lasten med stoffer, sidespring og alkohol. Stykket fra 2004 er ikke blevet mindre aktuelt efter sagen om den engelske tabloidavis "News of the World".

I efteråret 2012 sætter Nepo Teatret Neil La Butes "Fat Pig" op. Stykket handler om en karrierefyr, som forelsker sig i en kvinde, der vejer 200 kilo.

INGEN ANDRE AT SKYDE SKYLDEN PÅ

SVENSKE EMMA-CECILIA AJANKI OG JULIA GIERTZ ER DREVET AF STORT INITIATIV OG IVÆRKSÆTTERTRANG - LIGE FRA DE TOG TIL DANMARK FOR AT UDDANNE SIG, ALLEREDE PÅ SKOLEN LAVEDE EGNE PROJEKTER OG TIL DE SOM HELT NYUDDANNEDE ETABLEREDE KOMPAGNIET THE MOB.

Af Jacob Wendt Jensen Foto: NielsenOmvik

De blev færdige på Skolen for Moderne Dans i 2009 og havde på det tidspunkt allerede skabt deres eget dansekompani The Mob, der blandt andet med forestillingerne "The Mob og dem der spiser i Versailles" og "Pogo Mob" har gjort opmærksom på sig selv. I februar er der premiere på deres nyeste forestilling, "Maggie is a twat – the talkshow", der handler om den tidligere engelske premierminister og jernlady Margaret Thatcher.

Alle forestillingerne er skabt af 24-årige Emma-Cecilia og 26-årige Julia i et forsøg på at løsrive sig fra mange af de konventioner, de selv ser i den mere traditionelle danseverden.

SÅ GLAD FOR AT HAVE SIT EGET

Hvad er det mest tilfredsstillende ved at have sit eget?

Julia: Man bliver SÅ glad for forestillingerne! Man får virkelig

glæde af sit projekt. Man føler for det på en helt anden måde, end når du danser for andre. Du har selv fået idéen, du kender hele arbejdsprocessen, og derfor er det meget lettere at leve med det, at forklare det til andre og så videre. Det er det fedeste.

Emma-Cecilia: Det kan være pinligt for mig at stå på scenen, hvis jeg kan mærke på mig selv, at det jeg skal gøre, virker uforståeligt på publikum. Du kender det godt fra skolen. Du skal prøve en masse forskelligt, før du finder ud af, hvad du kan lide. Hvis jeg skal formidle noget, jeg ikke ved, hvad er, så er jeg sikker på, at publikum heller ikke ved, hvad det er. Når det er sagt, så har jeg også undervejs lært sindssygt meget om, hvad scenekunst er og oplevet den "totale kommunikation" med publikum i samarbejdet med andre. Vores filosofi er, at det der sker på scenen, det sker i virkeligheden. Vi lader ikke som om vi drikker noget.

Vi drikker noget. På den baggrund kan publikum lave metaforer i deres hoveder og måske relatere til noget i deres eget liv. Jeg vil ændre verden for publikum i det tidspunkt, de sidder i teatret. Når først de kommer ud i foyeren, kan jeg ikke lave om på deres verden, men måske har jeg så lavet om på deres måde at se en krop på.

Hvad er ulemperne ved at have sit eget?

Emma-Cecilia: Hvis vi laver en dårlig forestilling, kan vi ikke skyde skylden på nogen andre end os selv. Vi har også sindssygt meget arbejde. Måske bliver man træt af det i længden. Især når det gælder alt det rundt om forestillingerne, måske. Vi arbejder altid men har dog haft sommerferie fra hinanden i knap tre måneder i år. Men vi savnede hinanden, og blev begge to en smule deprimerede!

PÅ SKOLEN GLEMTE DE PUBLIKUM

Scenelivs udsendte taler med de to kvinder i kantinen i Dansehallerne, hvor de ofte øver op til deres forestillinger. Alt andet i det lille kompagni foregår med udgangspunkt i deres egne hjem, og sådan har det været siden studiedagene.

I begyndte at optræde sammen allerede da i gik på skolen. Hvorfor?

Julia: I begyndelsen arbejdede vi på vores idéer ved siden af skolen, hvor vi ikke helt syntes, at vi fik stimuli nok. Vi havde bare masser af idéer og inspiration, som vi gerne ville prøve af.

Hvad var det skolen ikke kunne give Jer?

Emma-Cecilia: En identitet som kunstner. På skolen befinder du dig hele tiden i en holdsammenhæng. Du er en af danserne. Og så er der hele debatten om, hvorvidt man i det hele taget kan uddanne en kunstner? En danseinstitution tilbyder en af mange muligheder på for eksempel koreografi. Vi havde bare kun én slags koreografifilosofi, og jeg manglede beretningen om, hvad koreografi også kan være. Noget andet er forholdet til publikum, som vi ikke rigtigt kunne forstå ud fra arbejdet på skolen.

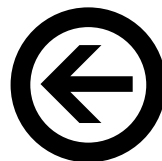
Julia: Derfor begyndte vi at prøve en masse af foran et publikum allerede i studietiden. Hvad virker, hvad gør ikke, hvordan er kommunikationen? Vi begyndte med, at vi var os to og to musikere, hvor vi fik støtte fra Workshop-scenen. Vi lavede danseperformances i både Sverige og rundt omkring i København, blandt andet i DGI-byen.

FOKUS PÅ HVER ENKELT DANSER

Hvorfor dannede i "The Mob"?

Julia: Lysten til at lave vores egne stykker med alt hvad det indebærer, er selvfølgelig hovedgrunden. Både på skolen og i det professionelle

miljø ser man ofte på danserne som en gruppe. "Nu kommer danserne", lyder en slidt frase. Det er ikke Emma-Cecilia, Julia og Jacob der kommer der, men det er "danserne". Sådan er det især hos de modne mennesker i miljøet, og den udspringer af, at danserne ikke har fået en opfattelse af, at de bruger deres kroppe til at formidle noget og ikke bare er et redskab for andre.

Emma-Cecilia: Vi føler os heldige, men det handler ikke kun om held. Vi har noget på hjerte, og det kan publikum gennemskue.

Hvad er Jeres dansefilosofi?

Julia: Vi danser ikke for at danse, men dansen er et middel til at nå et mål. Vi finder tit en idé eller et koncept – måske er det bare en titel - og så kører vi kompromisløst linen ud i forhold til, hvad der kan ske, når vi to piger står på scenen. Det, som sker, kan blive meget absurd i sidste ende, men det er ofte meget enkelt, så det bliver let for publikum at genkende sig i det. Vi skaber en slags logik i det absurde. Vi begynder typisk vores forestilling i en reel verden, som alle kender og forstår. Og i løbet af stykket udvikler det sig, og så slutter vi i en helt fremmed fiktion.

Emma-Cecilia: Vi lavede for eksempel forestillingen "Pogo Mob", der handler om punk og DIY-filosofien – Do It Yourself. Vi satte fokus på, hvad "Do It Yourself" egentlig er. Vi ved godt, hvad det betyder i forhold til punkmiljøet, men hvis man kigger på det helt konkret. Hvad betyder det så? Du skal lave alt selv? Det lyder ret hårdt. Måske bliver det pissekedeligt?

INTET ANDET ER SJØVERE

Hvordan arbejder I sammen?

Julia: Vi deler arbejdet op i mindre bidder mellem os hele tiden. Jeg laver musikken for eksempel. Men så viser jeg nogle idéer frem, og så er Emma-Cecilia med til at vælge dem ud, som vi skal bruge. Vi stoler meget på hinandens dømmekraft og holder vores ego ude af produktionen.

Skal I to altid arbejde sammen?

Emma-Cecilia: Vi har ikke talt om, hvorvidt vi arbejder sammen om ti år, men jeg har aldrig prøvet noget, der var sjovere. Den dans, de store kompagnier laver, kan du måske ikke lave, når du er 50 år, men det betyder ikke, at man slet ikke kan. Så længe du kan bevæge din krop, kan du kommunikere med den. Jeg synes at nogle af Danmarks mest interessante performere har nogle år på bagen. ■

SKAL KUNSTEN FØRSKE?

KUNSTNERISK FORSKNING HAR INDTIL VIDERE IKKE FÅET MEGET OPMÆRKSOMHED – ELLER PENGE – I DANMARK. MEN DER ER MEGET AT HENTE VED AT ANGRIBE FORSKNING IGENNEM FX SCENEKUNST OG FILM, MENER ARTIKLENS FORFATTER.

Af Stig Jarl, lektor i teatervidenskab, Københavns Universitet

■ Jongløren Samuel Gustavsson kaster plastikringe op i luften i forhold til et bestemt bevægelsesmønster. Ikke for at vedligeholde nogle færdigheder eller træne et nyt nummer, men for at undersøge, om det er muligt at oversætte "jongleringstænkemåde" til koreografi og "koreografitænkemåde" til jonglering.

Danseren og koreografen Kitt Johnson arbejder med shamanistiske visualiseringsteknikker for at udvikle metoder til både at trænge dybere ind i kroppens mysterium og række længere ud over det.

Det Olske Orkester søger bevidst at skabe en situation, der ikke kan lykkes, ved at lade mennesker, der kun lige akkurat kan få et trut ud af et blæseinstrument, spille Carmen for herved at undersøge forholdet mellem forventning og resultat

Er det noget, man vil kalde forskning?

Siger man forskning, popper billedet af forskernorden med reagensglas og rygende kolber straks op. Men faktisk er vi efterhånden vant til, at forskning finder sted mange steder og i mange sammenhænge. Det er også grunden til, at det føles både naturligt og nødvendigt i visse situationer at anvende begrebet forskning i forbindelse med kunstnerisk arbejde.

På universitetet, hvor jeg arbejder er vi nogle enkelte, der har scenekunsten som objekt for vores forskning. Vi er ikke kunstnere. Vi ser på kunsten udefra. Vi forsker *i* kunst (og omstændigheder for at producere kunst).

ANDRE LANDE ER FORAN

Inden for de senere år er begrebet kunstnerisk forskning dukket op. Som dækker den aktivitet, at en kunstner forsker ikke *i*, men *gennem sin kunst* eller *med sin kunst*.

Den tilgang til scenekunsten har ikke fået særlig megen opmærksomhed i Danmark. Godt nok afholdt det nu nedlagte Nordscen i 2006 et symposium herom, som er dokumenteret i den yderst velredigerede bog: *Re.searching. Om praksisbaseret forskning i scenekunst* (red. Lisbeth Elkjær). Men allerede i 1990'erne var man begyndt at arbejde med

artistic research i forbindelse med scenekunst på Teaterakademiet i Helsingfors, og både i England, Skotland og Australien har man i længere tid haft initiativer på området.

Der er oplagte spørgsmål. Som fx: hvordan adskiller denne kunstneriske forskning sig fra kunstnerisk praksis? Og fra traditionel akademisk forskning? Og måske også: hvilken fornøjelse har man af et sådant begreb? Er det ikke blot et skridt i retning af at akademisere kunsten?

Er det blot at føje nye etiketter på, hvad nyskabende scenekunstnere som Stanislavskij, Copeau, Decroux, Grotowski, Barba, Brook m.fl. har foretaget sig i diverse teaterlaboratorier?

Måske og til dels. Der skal ikke være monopol på forklaringer og definitioner; men det er også let at rode sig ud i en total begrebsforvirring, hvor man bruger alt for megen energi på at tale forbi hinanden

På et seminar på KUA i slutningen af november i år prøver vi gennem præsentationer, paneldebatter og enkelte forestillinger at indkredse begreberne (se mere i slutningen af artiklen).

KUNSTNERENS LABORATORIUM

Grundlæggende handler forskning om at skabe ny erkendelse – ny viden og indsigt.

Bo Jacobsen, der er professor Københavns Universitets Center for Forskning i Eksistens og Samfund, skrev for en del år siden en bog, der hedder *Hvad er god forskning*, hvor han ser ligheder mellem forskning og kunstnerisk virksomhed: "i begge aktiviteter indgår original tænkning, uforudsigelighed og intuition", og "resultatet eller værket skal fortælles og er i sin form underlagt principper om æstetik". Men, siger han så: "Forskelle er, at forskeren for det meste arbejder systematisk (metodisk, efter regler), og at det, forskeren finder frem til, skal være viden, der kan efterprøves af andre. Kunstneren arbejder det meste af tiden intuitivt og søger først og fremmest at skabe noget udtryksfuldt".

Men meget kunstnerisk laboratoriearbejde og forsøg, som dem jeg nævnte i indledningen, er netop karakteriseret ved

PICS: Fotos fra Keith Johnsons "Palimpsest". Medvirkende: Samuel Gustavsson, Alexandre Bourdat, Otto Ramstad, Milos Sofrenovic og João Lobo. Fotos: Peter Morten Abrahamsen

sådanne mere systematiske afprøvninger med henblik på forståelse af sammenhænge og et ønske om at opnå en dybere indsigt. Helt uden at skulle tænke på et produkt, premiere-dato og anmeldere. Så for mig er der ingen tvivl om, at forskning også findes inden for det scenekunstneriske område.

PENGE TIL FORSKNING PÅ TEATRE

Det er helt centralt, at forskningsresultater offentliggøres. Der skal være en dokumentation, som både gør det muligt at tjekke, om der har været det nødvendige antal rotter, eller hvad nu forskningsaktiviteten har gået ud på; men først og fremmest er formidlingen central, for at andre kan få fornøjelse af resultaterne.

Forsøgsstationen på Sdr. Boulevard danner rammen om scenekunstneriske forskningsprojekter, afprøvninger og eksperimenter. Teatervidenskab samarbejder om dokumentation af disse forsøg, så den opsamlede viden og erfaring kan blive videreformidlet for måske på lang sigt at få indflydelse på nye tiltag og nye strømninger inden for scenekunsten. Det er nyt og i en afprøvende fase. Men vi forventer os meget af samarbejdet.

Der er imidlertid også både en økonomisk og en uddannelsesmæssig dimension i denne diskussion. Umiddelbart er forskning jo alene udgiftskrævende. Det er først, når forskningsresultater udnyttes, og der produceres, at virksomheden tjener penge. Det gælder for Novo Nordisk og også (i hvert fald i princippet) for teatervirksomheder.

Kunstrådets Scenekunststudvalg har givet støtte til bl.a. Forsøgsstationen. Fint. Men jeg tror, at det vil være et velkomment skub for udviklingen af dansk scenekunst, hvis der gennem teaterlovgivningen blev afsat særlige midler til scenekunstnerisk forskning, og jeg kunne også godt forestille mig, at man gav de større offentligt støttede teatre en egentlig forskningsforpligtelse.

Det finder vi i andre lande. I Sverige har man således siden begyndelsen af 2000-tallet haft en særlig afdeling af Vetenskapsrådet – deres Forskningsråd, som giver penge til alle former for forskning – som har givet støtte til Kunstnerisk Forskning og Udviklingsarbejde. En årbog fra denne afdeling har siden 2004 dokumenteret aktiviteterne, hvoriblandt der er flere spændende på scenekunstmrådet. Specielt finder jeg det interessant, at mange af disse forskningsprojekter ikke nødvendigvis munder ud i en skriftlig afhandling; men netop i en kunstnerisk praksis (som fx kan dokumenteres på en dvd).

FORSKNING PÅ TEATERSKOLERNE?

Men for at kvalificere forskningen kræves en forskningsdimension i uddannelserne. Det finder vi i mange lande, bl.a. de øvrige nordiske, hvor man specielt i Finland og Sverige har adskillige kunstneriske ph.d.'er uddannet fra fx Teaterhögskolan i Helsingfors, Högskolan for scen og musik i Göteborg, Danshögskolan og Dramatiske Institutet i Stockholm.

Ser vi på de kunstneriske uddannelser i Danmark, så findes forskningsdimensionen i form af en ph.d.-uddannelse både i Kunstakademiets uddannelser, i musikkonservatoriernes og fra 2009 også i Designskolens. Men hverken Filmskolen eller teaterskolerne har en sådan mulighed. Som en lærer på Statens Teaterskole med et skævt grin sagde til mig: *"Her er det forbudt at forske!"*

Faktisk ligger det i den såkaldte EU-Bologna-protokol, som Danmark har tiltrådt, at der skal mere forskning i kunstuddannelserne, så med tiden ser vi det vel også på både Filmskolen og teaterskolerne.

På universiteterne har vi kendt forskeruddannelse – dvs. ph.d.-uddannelse – i årevis. Inden for de seneste år er der kommet de særlige erhvervs-ph.d.'er, hvor forskeruddannelsen foregår i tilknytning til en virksomhed, og finansieringen sker i et samarbejde mellem virksomhed og offentlige penge.

At se den type ph.d.'er på scenekunstmrådet ligger nok et stykke tid ud i fremtiden, men jeg kan da sagtens forestille mig den situation for de kunstneriske uddannelser. Og jeg tror, at det vil gavne udviklingen af dansk scenekunst at få mulighed og ressourcer til et systematisk udforskningsarbejde, som ikke altid skal være forbundet med forestillingsproduktion.

Heldigvis er vores ny kulturminister ikke skræmt ved tanken om, at de kunstneriske uddannelser skal have ph.d.-uddannelser. Han nævner det faktisk selv i sin Marshallplan. Det skal han måske holdes fast ved. ■

Seminaret *Nye dimensioner – hvad er kunstnerisk forskning*, der finder sted på KUA 24. – 26. november, er tilrettelagt i et samarbejde mellem teatervidenskab, Forsøgsstationen og efteruddannelsen ved Statens Teaterskole. Læs mere på www.teaterskolen-efteruddannelsen.dk

MUSIKDRAMATISK WORKSHOP

Opera- og musicaludvalget er i efteråret 2011 gået sammen om at skabe en ny platform for DSF's sangere og instruktører, der beskæftiger sig med musikdramatik.

Workshoppen er opstået ud fra et ønske om at give sangerne mulighed for eksperimentere med instruktion og iscenesættelse i en uformel og procesorienteret atmosfære, hvor man som sanger også kan prøve at instruere sine kolleger. Derudover kan de medlemmer, der har lyst til at instruere musikdramatik – opera, musical, kabaret – også få lov at prøve kræfter med disse genrer i et forum, hvor der er plads til at udforske og lege med materialet.

Musikdramatisk Workshop er tænkt som et tværfagligt forum, hvor man kan mødes på tværs af de gængse musikalske og stilistiske skel, og hvor de forskellige faggrupper kan stifte bekendtskab med hinanden og lade sig inspirere af hinandens arbejdsmetoder og tilgang til det musikalske materiale. Indstuderingen står deltagerne selv for, mens

forbundet sørger for lokaler og en pianist, når der arbejdes på gulvet.

Musikdramatisk Workshop er en dynamisk størrelse, og initiativtagerne og de medvirkende er hele tiden i gang med at udvikle gruppens form og koncept. På den måde er deltagerne selv med til at præge workshoppen og bestemmer selv, hvad der skal ske fremover i dette tværfaglige forum.

I efteråret 2011 er der endnu to muligheder for at være med: 21. november og 5. december i salen på Skt. Knuds Vej 26 kl. 19.00.

Alle medlemmer af DSF er velkomne til at møde op og se, hvad der foregår. Har man lyst til at være med eller orientere sig om, hvad der sker på workshoppen for tiden, kan man henvende sig til Christian Damsgaard på damsgaardc@hotmail.com (operasanger) eller Kristine Brendstrup på kmariebrendstrup@hotmail.com (musicalperformer).

BERLINER LEJLIGHED

Udlejes: Lys 4. sals lejlighed på 50 m², lige midt i centrum af Kreuzberg 36. Indeholder: 2 vær, spisekøkken, karbad, vaskemaskine og Internet.

Udlejes billigt i kortere eller længere perioder.

*Henvendelse: Rasmus Munch
munch.rasmus@gmail.com*

RUNDE FØDSELSDAGE

VLADIMIR PINTCHEVSKI	50 ÅR	11. NOVEMBER
KARL ERIK CHRISTOPHERSEN	85 ÅR	17. NOVEMBER
MARGRETHE SCHANNE	90 ÅR	21. NOVEMBER
LEIF MAIBOM	60 ÅR	8. DECEMBER
MARIE-LOUISE CONINCK	75 ÅR	8. DECEMBER
LARS MYGIND	50 ÅR	8. DECEMBER

SCENELIV BEKLAGER

I sidste nummer af Sceneliv bragte vi en artikel om forestillingen "Win Win! – vi elsker at arbejde" af teater 770°. I en faktaboks, hvor de faste medvirkende figurerede, var vi desværre kommet til at udelade skuespiller Maja Juhlin. Maja har været både medskaber og fast medvirkende i forestillingen.

Vi beklager fejlen og siger undskyld til Maja!

DRAMAFRONTEN er et nyt initiativ, der samler scenekunstnere på tværs af branchen med fokus på at udvikle dansk dramatik.

Den 26.11 åbner vi i Pumpehuset, Kbh K, hvor der bl.a. vil være readings af syv spritnye tekster skrevet af nogle af Danmarks førende dramatikere.

Følg med i aktiviteterne og tilmeld dig vores skuespillerbank på www.dramafronten.dk

MINDEORD

ERIK WEDERSØE, 73 ÅR

Erik Wedersøe er død. En stor og vild skuespiller, der i sit uhyre aktive teaterliv sled med sine roller, engageret og entusiastisk. Han brændte for sine opgaver og ofrede alt, for at de skulle lykkes.

Jeg har kendt Erik fra hans elevtid i Aarhus. Han var med i en masse af mine forestillinger og var instruktør-assistent på "Hva' skal vi lave" af Klaus Rifbjerg og Jesper Jensen.

Han fulgte med mig til Gladsaxe Teater, hvor han var formidabel i musicalen "Hair", og han kom også med til Folketeatret, hvor jeg blot skal nævne hans Hamlet, der af anmelderen Jens Kistrup blev kaldt »sin generations Hamlet«. Ligeledes var han en fantastisk Don Juan i Horvaths "Don Juan vender hjem fra krigen". Han dykkede altid helt ned i sine roller og sloges med sine figurer, indtil de fortalte publikum det, han ønskede.

Men han eksperimenterede også med sit liv på andre måder. Han sejlede verden rundt, både for at udfordre sig selv, men også for at se verden på sin egen måde.

Han var en slags himmelstormer, der ville have himlen ned, hvor han kunne røre ved den. Og skrive bøger gjorde han også.

Han ville det hele og nåede da også en masse af det.

Endvidere var han en meget god ven. Vi havde en fortrolighed, der kunne bringe os langt ud at vende.

Desværre blev han syg, mistede førligheden og blev henvist til en kørestol. En nedtur, der sled på ham. Han blev pludselig låst inde, og hans humør og vildskab visnede.

Vi sås en gang imellem. Men talte mere i telefon sammen. Og han sluttede altid med at sige: »Vi to vil altid holde sammen«. Det svarede jeg ja til,

og så blev røret lagt.

Nu hvor Erik ikke er mere, vil jeg bare sige, at jeg - på hans vegne - er taknemlig over, at de sidste års lidelser nu har fået en ende.

Men jeg vil tilføje: Selvfølgelig vil vi stadig holde sammen.

Preben Harris

MUNGO PARK SØGER SKUESPILLERE

ANSØGNINGSFRIST 10. NOVEMBER

LÆS MERE PÅ: WWW.MUNGOPARK.DK/SKUESPILLER

MUNGO PARK

Workshop med fokus på filmarbejdet

- # Håndtering af selve casting situationen -hvordan tager jeg selv ansvar.
- # Skuespillerens arbejde med tekst i form af personlig præparation.
- # Kameraforståelse, replikbehandling og dialogtræning.
- # Kold start -> Klar til optagelse.
- # Samlet kick-off til branchen anno 2012, herunder gennemgang af Dansk Skuespillerforbund's nye rammer for god casting etik.

8 Workshops udbydes - 4 i foråret 2012, samt 4 i efteråret 2012.

Yderligere information og tilmelding: filmkursus@gmail.com

Rie Hedegaard
Casting Director
siden 1984

Martin Hylander
Skuespiller
Statens Teaterskole
2005

LEJ ET AF DSF'S NYRENOVEREDE SOMMERHUSE
SE MERE PÅ WWW.SKUESPILLERFORBUNDET.DK

EUROPÆISK PRIS TIL MAD S MIKKELSEN

EUROPEAN FILM ACADEMY HÆDRER DEN DANSKE SKUESPILLER MAD S MIKKELSEN FOR HANS BIDRAG TIL FILMENS VERDEN. AKADEMIET TILDELER HAM PRISEN "EUROPEAN ACHIEVEMENT IN WORLD CINEMA 2011", SOM HAN MODTAGER VED EUROPEAN FILM AWARDS I STARTEN AF DECEMBER I BERLIN.

AKADEMIET BEGRUNDER VALGET AF MAD S MED, AT HAN HAR SPILLET EN RÆKKE FORSKELLIGARTEDE ROLLER, SOM BÅDE HAR SKRÆMT OG TILTRUKKET PUBLIKUM - OFTE PÅ SAMME TID - OG DE NÆVNER EN RÆKKE AF HANS STORE ROLLER, FRA DEBUT'EN I "PUSHER" OVER "EFTER BRYLLUPPET" OG "JAMES BOND - CASINO ROYALE" OG TIL DE NYESTE FILM SOM FX "COCO CHANEL & IGOR STRAVINSKY". MAD S MIKKELSEN HAR FLERE GANGE VÆRET NOMINERET TIL EUROPEAN FILM AWARDS FOR KONKRETE SKUESPILPRÆSTATIONER.

Mads Mikkelsen sammen med Sidse Babett Knudsen i Susanne Biers "Efter brylluppet." Foto: Ole Kragh-Jacobsen

PICS: "Così fan Tutte" på Det Kongelige Teater med bl.a. Lina Johnson, Peter Lodahl, Palle Knudsen og Johan Reuter. Foto: Per Morten Abrahamsen

DEADLINE TIL NÆSTE NUMMER: 11. NOVEMBER

BAG OM BIOGRAFIEN

HVAD SKAL DER TIL FOR AT GØRE EN BIOGRAFI INTERESSANT FOR LÆSERNE? HVAD SKAL DEN PORTRÆTTEREDE SELV YDE, OG HVOR MEGET AF SIT LIV SKAL MAN VÆRE VILLIG TIL AT BLOTTE? OG HVEM ER EGENTLIG INTERESSANT AT LAVE BIOGRAFIER OM? DET ER NOGLE AF DE SPØRGSMÅL, SOM EN RÆKKE BIOGRAFI-FORFATTERE GIVER SVAR PÅ I NÆSTE NUMMER AF SCENELIV.

I SAMME NUMMER FORTÆLLER AFGÅENDE TEATERCHEF, MARIA STENZ, PÅ TEATRET VED SORTE HEST OM MERE END 20 ÅR VED RORET PÅ ET LILLE TEATER MED STOR BETYDNING.

EN NY RETNING

Uffe Elbæk er øjensynlig ikke en mand, der er bange for en udfordring. Og han står efter få uger som kulturminister midt i en stor en af slagsen – nemlig forhandlingerne om næste års finanslov.

Det er sparetider, det kan ikke komme bag på nogen. Og de 100 mio. kr. ekstra, som S og SF lovede til kulturen under valgkampen, og de mange flere penge, som Enhedslisten lovede, er der desværre ikke skyggen af i hverken regeringsgrundlag eller udtalelser fra den nye minister indtil videre.

Samtidig regner jeg da også med, at en ny minister har et naturligt behov for at vise, at han kan skaffe fokus og penge til sit område. Og Uffe Elbæk har et godt udgangspunkt – et stort engagement i kulturlivet, en stor iderigdom og evnen til at skubbe projekter i gang. Han brænder for kultur og kulturens betydning i alle grene af samfundet og ønsker at sætte fokus på kulturen som en bærende kraft i samfundet. Herlige toner fra kulturens minister i en tid, hvor de eneste buzz-words tilsyneladende er vækst og økonomisk tilbageholdenhed.

Selv om der er langt fra Uffe Elbæks mange ideer, som han har beskrevet i en Marshall-plan for kulturen, og til beskrivelsen af kulturpolitikken i regeringsgrundlaget, så går jeg ud fra, at også den samlede regering har behov for at vise, at de har et andet kultursyn end de politiske kolleger, de har afløst. Og finansloven er jo et oplagt sted at bevise dette. Der er jo ingen naturlov i, at fordi der skal spares generelt i samfundet, skal der også spares på kulturen. Der er nemlig gode grunde til ikke at spare på kulturen, fordi et rigt kulturliv er det, der får en befolkning til at komme godt og helskindet igennem en økonomisk krise. Sådan tænker man i hvert fald i nogle lande.

Retrospektivt kunne jeg jo også komme med den påstand, at i Danmarks opsvingsperiode, hvor nogle menesker nærmest tjente penge, mens de lå og sov, mærkede det

samlede kulturlandskab ikke et opsving af samme dimensioner. Man kan mene, at kulturlivet har noget til gode.

Så jeg er fortrøstningsfuld og regner med at se positive aftryk i finansloven, som klart tilkendegiver, at vi har fået en regering, der vil kulturlivet og har forståelse for dets betydning for hele samfundet. Og hvor er det så, at vi i Dansk Skuespillerforbund mener, at disse aftryk skal sættes.

Der er så rigeligt for en kulturminister at sætte sit aftryk på: Opprioritering af den moderne dans, genindførelse af den automatiske refusion på 50 procent til egnsteatrene, en ordentlig fireårs-aftale til Det Kongelige Teater, så de ikke skal skære ned i antallet af produktioner og kunstnerisk personale, en åben scene, modernisering af ophavsretsloven, så kunstnere kompenseres for den lovlige privatkopiering der sker til mp3 afspillere og harddisk-optagere, muligheder for skoler og institutioner til at investere flere midler i børne- og ungdomsteater. Dette er kun nogle få områder, der trænger til en vitaminindsprøjtning, jeg kunne sagtens nævne flere.

Måske kan det hele ikke realiseres på en gang, men hvis det er både synligt og mærkbart, at retningen er rigtig, kan vi godt være tålmodige.

Og lad mig så minde om, at når vi taler økonomi på kulturområdet, så er vi i en helt anden – og meget mindre – liga end med de fleste andre ting, der optager politikerne og befolkningen. Eller som en tidligere kulturordfører har sagt:

"Herregud, 200, 300 millioner mere til kulturen. Det er småpenge sammenlignet med, hvad jeg har bevilget til udvidelsen af en motorvej. Det er jo nærmest en regnefejl i finansministeriet."

Katja Holm,
Formand for Dansk Skuespillerforbund

POST

PP

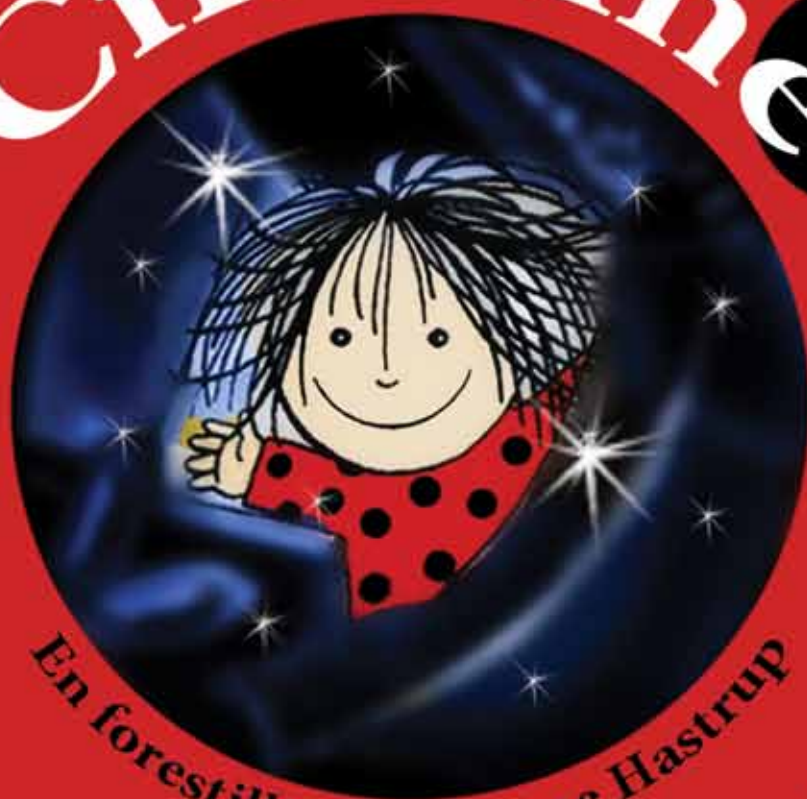
DANMARK

Magasinpost SMP
ID nr. 42573

6. - 15. december 2011

God Jul

Cirkeline

En forestilling af Hanne Hastrup

Med:
Rebecca Sølvsteen
Hother Bøndorff
Bendt Hildebrandt

taastrup teater · kjeld abells plads · 2630 taastrup · 43 35 27 70 · www.taastrupteater.dk

taastrupteater.dk